

Václav Zelený a Anna Skalická: Okrasné keře a jejich použití v ilustracích Anny Skoumalové

Kniha našich známých specialistů na dřeviny pěstované a planě rostoucí popisuje 111 rodů domácích i exotických dřevin s jejich více než 300 druhy, které rostou bez problémů ve středoevropských podmínkách. Všechny uvedené druhy jsou představeny výstižnými a krásnými akvarely, mnohé obrázky doplňují perokresby zimního habitu, upřesňující vzrůstnost a cílovou velikost druhů a umocňující tak praktický význam publikace.

Rostoucí zájem o sadové a zahrádkářské úpravy výsadeb okrasných dřevin, často na úkor užitkových ovocných kultur, je novým trendem posledních desetiletí, který se rozvíjí se současným životním stylem a je i reakcí na klimatické změny, zvláště úbytek dešťových srážek. Zdá se, že větší perspektivu v kulturách okrasných výsadeb budou mít dřeviny menších rozměrů se skromnějšími nároky na půdní vláhu a také na ošetřování a údržbu.

Právě tato kniha je skvělou odpovědí na současné trendy vývoje v oblasti obohacování sortimentu zahrad, parků i zahrádek ve vzrůstající produkci okrasných keřů. Ty nejen rozšíří sortiment o řadu zajímavých druhů, ale současně přispějí velkým dílem ke zvýšení uživatelské prostředí měst, obcí a zahrad. S novými výsadbami dochází ke zpestření nabídky různých plodů při chronickém nedostatku potravních zdrojů pro ptáky a mnohé další živočichy žijící v našem bezprostředním okolí. Na tyto bohužel smutné skutečnosti nová publikace rovněž reaguje.

Text je rozdělen na část obecnou a obrazovou s popisy jednotlivých druhů. V obecné části autoři stručně rozvádějí některé základní pojmy a charakteristiky habitu keřů, jejich dynamiku růstu na základě daných stanovištních podmínek. Najdeme zde důležitou zmínku o půdě, zásadách tvorby a rozvoje půdní reakce, o půdních typech, významu organických látek v procesech humifikace a mineralizace s návody, které druhy rostou lépe v půdách kyselých, s menším obsahem vápníku a v půdách zásaditých.

Následují kapitoly s důležitými radami k výsadbám keřů v různé úpravě kořenových částí, ale i zásadami při sázení a důležitými zkušenostmi s dobou výsadeb opadavých a stálezelených dřevin (jaro až podzim). Dále se autoři zabývají úpravou přesazovaných druhů a končí zmínkou o různých způsobech jejich rozmnožování. Zvláště se věnují 7 vegetativním metodám, což ocení zahrádkáři, nadšenci, sběratelé a pěstitelé, kteří s okrasnými keři v pěstování začínají nebo by rádi pěstovali neobvyklé či vzácnější druhy.

Obrazová část s popisy vyobrazených druhů tvoří podstatný obsah knihy na str. 17–322. Ty jsou pro snadné vyhledávání řazeny abecedně podle českých jmen,

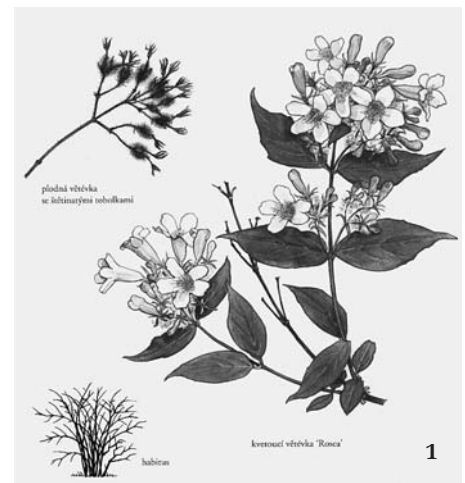
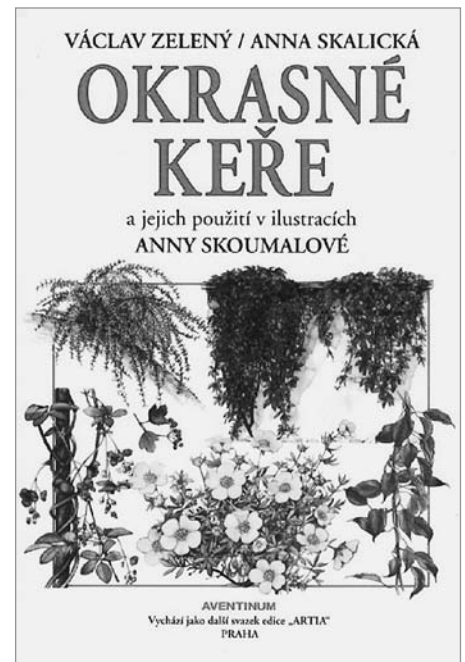
následuje vědecké latinské jméno druhu s jeho autorem a příslušnost k dané čeledi pro širší orientaci, jež usnadňuje zájemcům další studium nebo důležité informace o vývojové strategii popisovaného druhu s pěstitelskými nároky. Autoři zde použili nejnovější verze českých jmen rostlin i latinského pojmenování, což v podobných publikacích nebývá zvykem.

Knihu zdobí zcela výjimečné akvarely renomované autorky Anny Skoumalové-Hadačové, která je pojmem ve vědecké ilustraci – v oborech botanika a medicína. Dlouhodobě spolupracuje s řadou vědeckých ústavů, univerzit a nakladatelství u nás i v zahraničí, kde za své ilustrace získala mnohá ocenění. Obrazová příloha je krásná a výstižná i v tom, že jsou zde nakresleny keře v různých časových obdobích a na originálech ukazují rostliny v květu i v podzimním zbarvení a s plody, což je zvláště důležité pro jejich poznávání i pro komponování v případných výsadbách.

Vedle obrázků, jimiž je kniha vybavena většinou v podobě celostránkových příloh, které se podařilo barevně věrně vytisknout, jsou u každého druhu uvedeny počty dalších známých druhů, popsány hlavní morfologické znaky, doba květu, původ, nároky na stanoviště a důležité informace o použití ve výsadbě. Druhá bohatost některých popisovaných rostlin je komentována dovětkem s uvedením dalších příbuzných druhů nebo poznámkou o případných kultivarech a užití druhu v jiných částech světa jako koření, pochutin, ozdob, léčiv aj. Textovou část zakončují rejstříky českých a vědeckých jmen a přehled 27 titulů použité literatury k dané problematice. Zde bych vytkl jen úpravu seznamu literatury, která mohla být pro lepší přehled rovněž řazena podle abecedy.

Autorům publikace vyjadřuji velký obdiv, když si představím, že oba nadále působí na pedagogických pracovištích, a to je jim oběma přes 80 let. Tak jsou i zvěčnění na přebalu knihy – Anna Skalická na katedře botaniky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v pracovním, při určování herbářového materiálu, fotografií a zpracovávání posudků bakalářských a magisterských prací studentů, a Václav Zelený z katedry botaniky a fyziologie rostlin Fakulty agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů České zemědělské univerzity, právě u stěbla bambusu rodu *Dendrocalamus* někde ve světě. Na obálce knihy najdete i fotografii Anny Skoumalové-Hadačové s výčtem úctyhodné práce v oblasti ilustrační tvorby.

Knihu lze doporučit zájemcům o keřové výsadby, všem, kteří dřeviny pěstují, v kulturách okrasných dřevin podnikají nebo se o nich učí, i těm, kdo chtějí mít ve svém okolí zajímavější svět dřevin. Snadná orien-

1 Kolkvície krásná (*Kolkwitzia amabilis*) je domácí v horách střední Číny, u nás pěstovaná pro dekorativní květy.

2 Mispule německá (*Mespilus germanicus*) patří dnes k vzácněji pěstovaným dřevinám. Dříve se její plody využívaly jako ovoce. Ukázky ilustrací z recenzované knihy (obr. 1 a 2). Orig. A. Skoumalová-Hadačová

tace v obsáhlé publikaci formátu o něco menšího než A4 se brzy jistě stane nepostradatelnou příručkou.

Aventinum, s. r. o., edice Artia, Praha 2019, 328 str. Doporučená cena 499 Kč